

организация с поделения, чиято задача е да работи за освобождението на България. Подкрепата и участието в подготовката на четите през 1868 г., критиката срещу сръбската и руската политика по отношение на българското революционно движение също не се отличават от схващанията на Раковски, напротив, всичко това е в духа на възгледите на ръководителя на движението до смъртта му през октомври 1867 г. Конфликтът между двамата около "Свещената коалиция" не изчерпва въпроса за политическите схващания на Касабов и не трябва да бъде разглеждан изолирано, като единствен факт в практическите и най-вече в идейно-политическите връзки между тях. Естествено, Ив. Касабов не е фигура от величината на Раковски, но това не означава, че реалната му дейност в кръга на възгледите на Раковски и при новата обстановка през 1867 и особено през 1868 г. трябва да бъде подценявана. Както за всеки политик, и за него следва обективно да се прецени какво реално е извършил и какъв е смисълът на извършеното от него. Уставът на ТЦБК, съставен от Касабов, "Правилникът", написан не без влияние на "Основното законоположение" и вероятно с участието на неговия автор и другите документи, съставени от Касабов за Хаджидимитровата чета през пролетта на 1868 г. заслужават по-голямо внимание. Реално преценени в значението им на документално свидетелство за развитието на идеите за централизирано ръководство на революционните сили, те разкриват и активната роля на Ив. Касабов в обществено-политическия живот и революционните изяви на българите през 1868 г.

Изброените функции, задачи, права и задължения на Привременното правителство имат важно значение за характера и дейността му на ръководител, управляващ не само четите, но и "другите народни работи", т.е. живота на революционната общност преди изпращането на четите.

В глава първа от "Правилника", посветена на Привременното правителство, всъщност липсва точка, която да формулира ръководните му функции в четническото движение. Тези функции са определени във втората глава, която третира правата и задълженията на войводите. Тук в точка 1 се казва, че войводите "се избират и назначават от Привременното правителство", посочени са необходимите качества за тях и се подчертава, че те ще поемат ръководството на четите, едва след като Правителството утвърди назначаването им. Политическото ръководство, следователно, се поставя в "Правилника" над самостоятелните войводи, които сега са пряко подчинени на Привременното правителство. По същество, това е